

Zarządzenie nr 134/R/23
Rektora Uniwersytetu Gdańskiego
z dnia 14 grudnia 2023 roku

w sprawie procedury wsparcia edukacyjnego – racjonalnego dostosowania procesu kształcenia lub prowadzenia działalności naukowej dla osób z niepełnosprawnościami

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 ze zm..) – zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Jednostki organizacyjne Uniwersytetu Gdańskiego zobowiązane są do podejmowania działań zapewniających osobom z niepełnosprawnościami pełny udział w procesie rekrutacji na studia, studia podyplomowe i do szkół doktorskich, kształcenie na studiach, studiach podyplomowych i w szkołach doktorskich oraz prowadzenie działalności naukowej.
2. Działania wskazane w ust.1 nie mogą prowadzić do zmniejszania stosowanych wobec osób z niepełnosprawnościami wymogów wynikających z charakteru studiów lub prowadzonych badań naukowych.
3. Działania w zakresie wsparcia studentów, doktorantów oraz uczestników studiów podyplomowych z niepełnosprawnościami, podejmowane na Uniwersytecie Gdańskim koordynuje Biuro Osób z Niepełnosprawnością.
4. Rektor na wniosek Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnością może powołać koordynatorów ds. osób z niepełnosprawnościami w jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 2.

Ileokroć w niniejszym zarządzeniu jest mowa o:

- 1) Uczelni, należy przez to rozumieć Uniwersytet Gdański;
- 2) BON, należy przez to rozumieć Biuro Osób z Niepełnosprawnością Uniwersytetu Gdańskiego;
- 3) osobach ze szczególnymi potrzebami, należy przez to rozumieć osoby, które ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajdują, muszą podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami;
- 4) dostępności, należy przez to rozumieć możliwość dostępu – na zasadzie równości z innymi osobami - do środowiska fizycznego, środków transportu, informacji i komunikacji, w tym technologii i systemów informacyjno-komunikacyjnych, a także do innych urządzeń i usług, powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, w tym usług edukacyjnych i usług prowadzenia badań naukowych;
- 5) dostępie alternatywnym, należy przez to rozumieć działanie polegające w szczególności na:
 - a) zapewnieniu osobie ze szczególnymi potrzebami wsparcia innej osoby lub
 - b) zapewnieniu wsparcia technicznego osobie ze szczególnymi potrzebami, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii lub
 - c) wprowadzeniu takiej organizacji podmiotu publicznego, która umożliwi realizację potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w niezbędnym zakresie dla tych osób;

- 6) racjonalnych usprawnieniach, należy przez to rozumieć konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami;
- 7) materiałach dydaktycznych, należy przez to rozumieć:
 - a) prezentacje multimedialne wykorzystywane w trakcie zajęć,
 - b) materiały dydaktyczne, uwzględnione w sylabusie;
 - c) pomoce niezbędne do zaliczenia zajęć i zrealizowania programu studiów, programu kształcenia, programu studiów podyplomowych;
- 8) racjonalnych dostosowaniach, należy przez to rozumieć konieczne i odpowiednie zmiany i dostosowania procesu kształcenia lub prowadzenia działalności naukowej, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, prowadzące do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości studiowania i prowadzenia działalności naukowej na Uniwersytecie Gdańskim na zasadzie równości z innymi osobami.

§ 3.

1. W przypadkach, gdy realizacja obowiązku przewidzianego w §1 ust. 1. tego wymaga, należy zastosować racjonalne dostosowania.
2. Warunkiem zastosowania rozwiązań, zapewniających racjonalne dostosowania, jest występowanie zależności pomiędzy niepełnosprawnością danej osoby a barierami w procesie kształcenia lub prowadzenia badań naukowych.

§ 4.

1. Racjonalne dostosowania przyznawane są na wniosek osoby z niepełnosprawnością, złożony do BON.
2. Osoba z niepełnosprawnością może złożyć wniosek o racjonalne usprawnienie w dowolnym terminie.
3. BON przygotowuje opinię dla złożonego wniosku o racjonalne usprawnienie w terminie 10 dni roboczych od otrzymania kompletnego wniosku.
4. W uzasadnionych przypadkach BON może zobowiązać wnioskodawcę do przedstawienia dokumentacji potwierdzającej zasadność złożonego wniosku.
5. Osoba z niepełnosprawnością może uzasadnić wniosek poprzez:
 - 1) orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne;
 - 2) dokumentację medyczną;
 - 3) dokumentację psychologiczną;
 - 4) inne, istotne z punktu widzenia funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w strukturach UG.
6. BON wyznacza termin spotkania z osobą wnioskującą o racjonalne usprawnienia, o którym skutecznie ją informuje za pośrednictwem kanału, wskazanego we wniosku.
7. Na podstawie złożonego wniosku i przeprowadzonej oraz przedstawionej dokumentacji, BON określa rodzaj i zakres racjonalnych dostosowań procesu kształcenia i prowadzenia działalności naukowej.

8. W procedurze ustalania racjonalnych dostosowań BON może zwrócić się o opinię dziekana wydziału, dyrektora instytutu, dyrektora szkoły doktorskiej, kierownika studiów doktoranckich lub wskazanego przez nich pracownika uczelni w celu ustalenia rozwiązań adekwatnych do specyfiki danego kierunku studiów lub rodzaju badań naukowych.
9. Osobie wnioskującej o racjonalne usprawnienia przysługuje prawo odwołania od decyzji BON do Prorektora ds. Studentów i Jakości Kształcenia. Odwołanie należy złożyć w terminie do 10 dni roboczych od otrzymania decyzji w tej sprawie.
10. Decyzja Prorektora ds. Studentów i Jakości Kształcenia w sprawie rozpatrzenia odwołania zapada w terminie do 10 dni roboczych od daty złożenia odwołania.
11. Przedstawiona dokumentacja objęta jest klauzulą poufności, a wgląd do niej mają wyłącznie uprawnieni pracownicy BON.

§ 5.

Racjonalne dostosowania mogą mieć postać następujących działań:

- 1) zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości udziału w zajęciach dydaktycznych w miejscach i formach dostosowanych do ich potrzeb;
- 2) adaptacji materiałów dydaktycznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami; dostosowania formy i przebiegu egzaminów okresowych oraz innych sposobów weryfikacji wiedzy lub postępów naukowych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami;
- 3) zapewnienia studentom, doktorantom oraz uczestnikom studiów podyplomowych z różnymi rodzajami niepełnosprawności usług asystenckich, dostosowanych do ich potrzeb;
- 4) zapewnienia tłumaczenia na Polski Język Migowy lub System Językowo-Migowy (zgodnie z wyborem osoby głuchej);
- 5) zapewnienia możliwości porozumiewania się za pomocą alternatywnych metod komunikacji (AAC);
- 6) zapewnienia lektoratów z języków obcych w formie dostosowanej do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a w uzasadnionych przypadkach także zajęć indywidualnych;
- 7) zapewnienia osobom głuchym możliwości udziału w lektoracie z języka polskiego, uznanego jako język obcy dla osób posługujących się językiem migowym;
- 8) zapewnienia dodatkowych zajęć konsultacyjnych, w tym zajęć indywidualnych, o ile kształcenie na danym kierunku studiów tego wymaga;
- 9) zapewnienia alternatywnych form zajęć wychowania fizycznego osobom z niepełnosprawnościami, które nie mogą w nich uczestniczyć na zasadach ogólnych;
- 10) zapewnienia specjalistycznych konsultacji (np. psychologicznych, logopedycznych, innych specjalistycznych zgodnie z potrzebami) osobom z niepełnosprawnościami w celu wspierania ich procesu kształcenia;
- 11) zapewnienia transportu, w tym specjalistycznego, osobom z niepełnosprawnościami, które tego potrzebują ze względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności;
- 12) wypożyczania i udostępniania sprzętu i urządzeń specjalistycznych, wspomagających proces dydaktyczny, np. specjalistycznego oprogramowania komputerowego, dyktafonów, laptopów, urządzeń wspomagających osoby z niepełnosprawnością manualną, wzroku i słuchu, innych;
- 13) wypożyczania wózków elektrycznych w celu poruszania się po terenie Uczelni;
- 14) zapewnienia możliwości korzystania z systemu FM;
- 15) zapewnienia zajęć orientacji przestrzennej po kampusie Uczelni;
- 16) zapewnienia dostępu do Akademickiej Biblioteki Cyfrowej;
- 17) zwiększenia możliwości korzystania ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego;

- 18) inne, zgodnie z potrzebami, wynikającymi ze specyfiki niepełnosprawności, w miarę możliwości organizacyjnych Uczelni.

§ 6.

1. Adaptacji materiałów dydaktycznych i naukowych dokonuje BON w prowadzonej przez siebie pracowni usług cyfryzacyjnych dla studentów niewidomych i niedowidzących.
2. Adaptacja materiałów dydaktycznych i naukowych może mieć m. in. formę:
 - 1) druku o zwiększonej wielkości czcionki;
 - 2) zapisu elektronicznego;
 - 3) wydruku w piśmie punktowym Braille'a;
 - 4) filmu nagranego w języku migowym.
3. Forma adaptacji jest ustalana z osobą z niepełnosprawnością.
4. Materiały dydaktyczne, wykorzystywane na zajęciach z udziałem osoby z niepełnosprawnością, przekazuje prowadzący zajęcia lub pracownik BON, zajmujący się tym procesem.
5. Materiały, o których mowa w pkt 3, są przekazywane w terminie umożliwiającym osobie z niepełnosprawnościami pełny udział w zajęciach i przygotowanie się do zaliczeń oraz egzaminów, jednak nie później niż 7 dni po odbyciu zajęć.

§ 7.

Rekomendacje w zakresie dostosowania form zaliczeń są formułowane przez BON. Dostosowanie formy egzaminów i zaliczeń może polegać m. in. na:

- 1) wydłużeniu czasu trwania kolokwium, zaliczeń i egzaminów o max. 50% (wymiar zgodnie z potrzebami);
- 2) zastosowaniu dodatkowych urządzeń technicznych (komputery, oprogramowanie udźwiękawiające, urządzenia brajlowskie, klawiatury alternatywne itp.) zgodnie z rozpoznaniem dokonany przez BON;
- 3) zmianie formy (zaliczenia/egzaminu) z pisemnej na ustną lub z ustnej na pisemną;
- 4) umożliwieniu rozłożenia przewidzianego materiału na zaliczenie na mniejsze partie oraz wydłużeniu przewidzianego okresu na zaliczenie;
- 5) umożliwieniu zdawania egzaminu/zaliczenia w formie indywidualnej, w obecności asystenta dydaktycznego oraz tłumacza języka migowego;
- 6) wyznaczeniu innego miejsca na terenie Uczelni do przeprowadzenia kolokwium, zaliczenia i egzaminu.

§ 8.

1. Usługi asystenckie mogą być realizowane w postaci:
 - 1) wsparcia ze strony asystenta dydaktycznego podczas zajęć i pracy indywidualnej;
 - 2) wsparcia ze strony asystenta bibliotecznego w Bibliotece Głównej UG;
 - 3) wsparcia ze strony asystenta informatycznego w Bibliotece Głównej UG;
 - 4) wsparcia ze strony asystenta w przemieszczaniu się pomiędzy budynkami uczelni.
2. Osoba z niepełnosprawnością ma prawo sama wskazać osobę będącą asystentem, z zastrzeżeniem, iż asystentem dydaktycznym powinien być student/doktorant UG. W przypadku braku wskazania przez studenta osoby, która może pełnić rolę jego asystenta, UG podejmie starania mające na celu zrekrutowania właściwej osoby. W wyjątkowych sytuacjach dopuszczalne jest zaangażowanie asystenta spoza UG.

3. Zakres obowiązków asystenta nie może obejmować czynności opiekuńczo-pielęgnacyjnych (np. higienicznych, toaletowych) oraz innych czynności wymagających specjalistycznych umiejętności, ponadto asystent dydaktyczny nie jest zobowiązany do świadczenia pomocy poza wskazanym zakresem obowiązków i przedziałem czasowym.
4. Wynagrodzenie asystenta osoby z niepełnosprawnościami jest rozliczane na podstawie sprawozdania z wykonanych czynności według stawki godzinowej, określonej w umowie zawartej z asystentem.

§ 9.

1. Usługa tłumaczenia języka fonicznego na migowy może być realizowana w trakcie zajęć dydaktycznych oraz przy obsłudze administracyjnej, związanej z procesem kształcenia/prowadzenia działalności naukowej w jednostkach organizacyjnych Uczelni.
2. Wynagrodzenie tłumacza języka migowego jest rozliczane na podstawie sprawozdania z wykonanych czynności, według stawki godzinowej określonej w umowie zawartej z tłumaczem.

§ 10.

1. Decyzje o przyznaniu dodatkowych zajęć dydaktycznych podejmuje BON w uzgodnieniu z kierownikiem jednostki prowadzącej daną formę kształcenia, a w przypadku języka obcego, z dyrektorem Centrum Języków Obcych.
2. Decyzje o przyznaniu alternatywnych zajęć wychowania fizycznego podejmuje BON w uzgodnieniu z dyrektorem Centrum Wychowania Fizycznego i Sportu.

§ 11.

Zwiększona możliwość korzystania ze zbioru Biblioteki Uniwersytetu Gdańskiego polega na:

- 1) możliwości dokonania przedłużenia wypożyczonych zbiorów na okres dwóch miesięcy;
- 2) zwiększonym limicie wypożyczanych książek do 15 tytułów na okres 4 miesięcy.

§ 12.

Wypożyczalnia wózków elektrycznych oraz sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces dydaktyczny jest prowadzona przez BON. Wypożyczenie sprzętu odbywa się na podstawie umowy użyczenia pomiędzy BON a studentem/doktorantem.

§ 13.

Pozostałe formy racjonalnych dostosowań są ustalane przez BON i odpowiadają indywidualnym potrzebom osoby z niepełnosprawnością.

§ 14.

W przypadkach, gdy okoliczności związane z niepełnosprawnością znacznie utrudniają lub uniemożliwiają przystąpienie do zaliczeń i egzaminów w terminach, przewidzianych w ramach sesji egzaminacyjnej, osoba z niepełnosprawnością może ubiegać się o przełożenie terminów poza okres trwania sesji, z tym, że wszystkie indywidualne decyzje dotyczące zaliczenia roku muszą być podjęte zgodnie z obowiązującym Regulaminem Studiów Uniwersytetu Gdańskiego.

§ 15.

Wsparcie finansowe w postaci stypendiów i zapomóg regulowane jest w przepisach odrębnych.

§ 16.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor

Uniwersytetu Gdańskiego

prof. dr hab. Piotr Stepnowski, czł. koresp. PAN

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/